

Atskaite par dalību COPA – COGECA darba grupā

Kopējā lauksaimniecības politika

7. marts 2019. Briselē

Darba grupā piedalījās ZSA eksperts Valters Zelčs.

Pēc darba kārtības apstiprināšanas, un pēc īsa kopsavilkuma par pēdējo KLP darbagrupu, tiek uzsākta pirmā jautājuma “**KLP pēc 2020. gada**” apspriede. COPA-COGECA ziņo, ka pagaidām ir trīs Eiropas Parlamenta ziņojumi par KLP stratēģiskajiem plāniem, kuri šobrīd ir īpaši svarīgi KLP attīstībā, - Ulrikes Milleres ziņojums par Horizontālo regulu, Erika Andieu ziņojums par Single CMO, kā arī DG Agri un DG Envi ziņojums par stratēģiskajiem plāniem. Jau šobrīd ir pilnīgi skaidrs, ka par šiem ziņojumiem balsojums vēl šī sasaukuma plenārsēdē nenotiks, jo ir atlicis pārāk maz laika, turklāt visi ziņojumi vēl ir melnraksta stadijā. Iepriekš DG Envi pārstāvji draudēja, ka uz plenārsēdi ar saviem priekšlikumiem dosies vieni paši, tomēr pēc ES normatīvo aktu apskates, COPA-COGECA secināja, ka tas ir bijis blefs, un ziņojumi par KLP stratēģiskajiem plāniem uz plenārsēdi var doties tikai kā vienota pakotne. Plānots, ka tas notiks jaunajā parlamenta sasaukumā, turklāt, ne agrāk par Oktobri. Vai tas ir labi? Nav vērtējams viennozīmīgi. No vienas puses, šis sasaukums ir zināms, un ir iestrādāti kanāli, caur kuriem var lobēt Eiroparlamentā, turklāt nav pārliecības par to, vai jaunais sasaukums būs lauksaimniekiem draudzīgāks kā iepriekšējais. Tomēr, līdzīgi kā nacionāla līmeņa vēlēšanās, Eiropas Parlamentā ir novērojams populisms, atbalstot radikāli zaļus uzskatus, kā arī, starp konservatīvajiem un lauksaimniekiem draudzīgajiem deputātiem nav novērojama liela vēlme balsot par sabiedrībai jūtīgiem jautājumiem.

Horizontālās regulas sakarā, Ulrike Millere piedāvā krīžu rezervi iekļaut nākošā plānošanas perioda KLP budžetā, pret ko kategoriski iestājas COPA-COGECA. Tāpat Ulrike Millere piedāvā, ka krīžu rezervei ir jārisina ienākumu stabilizācijas, un tirgus intervenču jautājumi, un arī šo priekšlikumu COPA-COGECA nevar atbalstīt. Šobrīd tiek izvērsts lobijs, lai šie priekšlikumi tiktu atsaukti. Saistībā ar Andieu ziņojumu par Single CMO, vienīgā lieta, pret ko COPA-COGECA iestājās bija plāns skolas shēmas iekļaut KLP stratēģiskajā plānā, bet jau ir panākta vienošanās, ka šis punkts no ziņojuma tiks izņemts. Visvairāk šobrīd satrauc DG Agri un DG Envi ziņojumi. Ziņojumu statuss abās komitejās ir atšķirīgs – DG Envi balsojums par ziņojumu jau ir noticis, taču DG Agri ar balsojumu vilcinās, balsošanas laiku nospraužot Aprīļa sākumā. Tāpat, ir vairāki jautājumi, par kuriem abas komitejas spēj rast kompromisu, taču vairākos jautājumos domas dalās radikāli. Jautājumos, kur domas dalās DG Agri izmanto interesantu stratēģiju – sarunu līmenī ir gatavi iet pretīm DG Envi, un piekāpties, tādā veidā šos jautājumus paturot “atvērtus”, ar cerībām, ka nākošajā sasaukumā DG Envi sastāvs būs mazāk radikāls. Šādas cerības ir tādēļ, ka radikālākie DG Envi pārstāvji ir Briti. No lauksaimnieku puses ir svarīgi turēt roku uz pulsa, un pieskatīt, lai DG Agri uz kompromisiem nesāk iet rakstiski.

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

Zemkopības ministrija

Runājot par svarīgākajiem punktiem DG Envi ziņojumā, jāatzīst, ka tie ir vairāki. Daži svarīgākie no tiem :

- Stratēģiskajos plānos būtu jāietver punkti par augu aizsardzības līdzekļu, un antibiotiku samazināšanu. Īpaši sāpīgi šis varētu būt Baltijas valstīs, kur AAL izmantošana jau tā ir zemākā Eiropā, un to nav iespējams padarīt vēl zemāku, ja ik gadu pieaug kopējās apstrādājamās lauksaimniecības zemes platības.
- Jaunajam vispārējo prasību kopumam (*New enhanced conditionality*) būtu jāpaplašinās, ietverot arī ar sabiedrību saistītus jautājumus, un sabiedrības vēlmes.
- Tiešmaksājumu griesti pie 80 000 eiro, neiekļaujot darbaspēka izmaksas, un neattiecinot TM griestus uz eko-shēmu maksājumiem.
- Atvēlēt 30% no kopējā pirmā pīlāra finansējuma eko-shēmām. Šis ir sevišķi svarīgi, jo tādu pašu priekšlikumu ir izteikusi arī DG Agri.
- Nospraust mērķi 40% no otrā pīlāra finansējuma atvēlēt vides un klimata problēmu risināšanai, uz to neattiecinot ADSI maksājumu.
- DG Envi vēlas stratēģiskajos plānos ieviest daudz dažādu indikatoru, kurus šobrīd pat reāli nav iespējams ieviest. Viens no satraucošākajiem punktiem DG Envi ziņojumā ir kā vispārējo prasību kopuma (NEC) vienu no pamatprasībām izvirzīt lopu skaita samazinājumu uz 0,7 dzīvnieku vienībām visās dalībvalstīs.

Lauksaimniecības komitejas ziņojumā liela daļa punktu sakrīt ar punktiem, kurus definējusi COPA-COGECA savā pozīcijā par KLP stratēģiskajiem plāniem, tomēr, ir redzami vairāki sarkanie karogi, par kuriem nepieciešama plašāka diskusija. Tie ir sekojošie punkti –

- Aktīvā lauksaimnieka definīcija neiekļaus visas tās saimniecības, kuras pieder, vai ir saistītas ar lieliem pārtikas pārstrādāšanas uzņēmumiem. Pēc diskusijas ar DG Agri, COPA-COGECA sola šo jautājumu diskutēt ar saviem biedriem, lai varētu definēt savu pozīciju.
- Tiešmaksājumu griesti 100 000 eiro, ietverot 50% no darbaspēka izmaksām, un neattiecinot TM griestus uz eko-shēmas maksājumu, kā arī Jauno lauksaimnieku maksājumu.
- Jauno lauksaimnieku shēma – obligāta.
- Papildus likme, kas tiek izmaksāta ar pārdalošo maksājumu, nedrīkst pārsniegt 65% no ienākumu pamatatbalsta likmes.
- Saistīto atbalstu aizliegt tēmēt uz jauniem sektoriem, saglabājot tikai esošos. Izņēmumi šajā punktā būtu Portugāle, Beļģija un Somija.
- Samazināt AAL izmantojumu. Šobrīd COPA-COGECA ļoti aktīvi lobē šo punktu ārā no DG Agri pozīcijas.
- Striktāki noteikumi investīciju pasākumiem
- Vismaz 60% no pirmā pīlāra atstāt ienākumu pamatatbalstam, un maksimums 5% pārdalošajam maksājumam.

COPA-COGECA uzsver, ka ja arī jaunajā sasaukumā nebūs redzama šo “sarkano karogu” mazināšana, tad pastāv arī priekšlikums noraidīt visu Eiropas Komisijas KLP piedāvājumu, un par šo priekšlikumu plenārsēdē balsos kā pirmo. Šobrīd COPA-COGECA veic aktīvu darbu, lai vēl šajā sasaukumā, pie pašreizējā komitejas sastāva, visus punktus maksimāli pielīdzinātu COPA-COGECA definētajai pozīcijai. Sīkāka informācija par notikumu attīstību tiks izsūtīta visiem COPA-COGECA biedriem, kā arī apspriesta nākotnes darba grupās.

Par jaunajiem indikatoriem.

Kā iepriekš ziņots, Eiropas Komisija plāno ieviest indikatorus, kuri būs jāievieš dalībvalstu stratēģiskajos plānos, un kuri ikgadēji tiks vērtēti, nosakot dalībvalstu virzību uz mērķiem. IR vairākas neizprotamas lietas saistībā ar šo Komisijas piedāvājumu. Pirmkārt, Eiropas Komisija iet pretrunās ar sevi, jo no vienas puses apgalvo, ka ja virzība uz mērķi nenotiks, var nākties ieturēt maksājumu, taču no otras puses EK apgalvo, ka prasību neizpilde nekādi neiespaidos finanšu plūsmu maksājumu saņēmējiem, jeb lauksaimniekiem. Tāpat nav skaidrs, kā tiks ieviesta virkne jauno indikatoru, jo šobrīd Eiropā gluži vienkārši nav pietiekama datu bāze. Viens no satraucošākajiem indikatoriem, kuru Dg Envi pat piedāvā pievienot pie pamatprasībām kā vienu no GAEC ir lopu blīvuma samazināšana līdz koeficientam 0,7, kas potenciāli ir ļoti bīstami tieši rietumvalstīm ar augstu lopu blīvumu.

Atskaiti sagatavoja eksperts

Valters Zelčs

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

Zemkopības ministrija